

IV

(Informări)

INFORMĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE, ORGANELE ȘI ORGANISMELE
UNIUNII EUROPENE

CONSILIU

Concluzii ale Consiliului privind antreprenoriatul în educație și formare

(2015/C 17/02)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

REAMINTIND CONTEXTUL POLITIC AL ACESTEI CHESTIUNI, ASTFEL CUM ESTE PREZENTAT ÎN ANEXA LA PREZENTELE CONCLUZII, ȘI MAI ALES APELUL RECENT AL CONSILIULUI EUROPEAN VIZÂND PROMOVAREA UNUI CLIMAT DE SPIRIT ÎNTREPRINZĂTOR ȘI CREARE DE LOCURI DE MUNCĂ ⁽¹⁾,

ȚINÂND SEAMA DE DEFINIȚIA ANTREPRENORIATULUI UTILIZATĂ ÎN RECOMANDAREA DIN 2006 PRIVIND COMPETENȚELE FUNDAMENTALE PENTRU ÎNVĂȚAREA PE TOT PARCURSUL VIEȚII ⁽²⁾,

SUBLINIAZĂ CĂ:

1. Atât antreprenoriatul, cât și educația reprezintă priorități ale Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.
2. Dezvoltarea spiritului antreprenorial poate avea avantaje considerabile pentru cetățeni atât în viața profesională, cât și în viața privată a acestora.
3. Antreprenoriatul în educație și formare poate stimula capacitatea de inserție profesională, activitățile independente și cetățenia activă, precum și dezvoltarea unor instituții de învățământ și de formare adaptabile și orientate către lumea exterioară.
4. Antreprenoriatul în educație și formare ar trebui să aibă scopul de a oferi tuturor persoanelor care învață, indiferent de sex, mediu socioeconomic sau nevoi speciale, aptitudinile și competențele necesare formării spiritului și capacității antreprenoriale.
5. Antreprenoriatul în educație și formare poate, de asemenea, să ofere persoanelor care învață aptitudinile, competențele și sprijinul necesare pentru crearea de noi întreprinderi, de exemplu sub formă de IMM-uri și întreprinderi sociale.
6. Pe lângă aptitudinile de bază, cum ar fi alfabetizarea și competențele numerice, antreprenoriatul necesită dezvoltarea treptată a unei game de competențe, începând de la o vârstă fragedă. Printre acestea se numără, de exemplu, creativitatea și spiritul de inițiativă; capacitatea de soluționare a problemelor și gândirea critică; capacitatea de luare a deciziilor și de asumare a riscurilor; adaptabilitatea și perseverența; autodisciplina și simțul responsabilității; asumarea rolului de lider și munca în echipă; abilitatea de planificare și organizațională; înțelegerea contextului social, economic și cultural; aptitudinile lingvistice și abilitatea de convingere.
7. Aptitudinile și competențele referitoare la antreprenorat ar trebui abordate la toate nivelurile educației și formării și, în măsura posibilului, în întreaga programă de învățământ într-un mod care să asigure dezvoltarea lor continuă, acordându-se atenție obținerii de rezultate în domeniul învățării antreprenoriale.

⁽¹⁾ A se vedea documentul EUCO 79/14, pagina 15, ultimul punct.

⁽²⁾ În scopul prezentului text, termenul „antreprenorat” este folosit cu sensul de „spirit antreprenorial și de inițiativă”, definit în recomandarea din 2006, și se referă la „capacitatea unei persoane de a transforma ideile în acțiune. Acesta presupune creativitate, inovare și asumarea riscului, precum și capacitatea de a pregăti și de a conduce proiecte pentru realizarea obiectivelor. Acesta reprezintă un sprijin pentru toți indivizii în viața de zi cu zi, acasă sau în societate, iar pentru angajați un mod de a conștientiza contextul activității lor și de a putea profita de ocaziile ivite și este punctul de pornire pentru noi cunoștințe și aptitudini specifice necesare întreprinzătorilor care creează o activitate socială sau comercială. Acesta ar trebui să includă conștientizarea valorilor etice și să promoveze buna guvernare.”.

8. Instituțiile de învățământ și de formare ar trebui să depună, la rândul lor, eforturi pentru a își spori creativitatea și spiritul inovator, ca reacție la un mediu supus schimbării rapide, marcat de tehnologie, de globalizare și de evoluția necesităților în materie de aptitudini. Cadrele didactice, formatorii și cadrele de conducere din domeniul educației ar trebui să fie încurajați să promoveze spiritul, competențele și aptitudinile antreprenoriale, în timp ce instituțiile ar trebui să ofere medii de învățare creative și inovatoare și să încurajeze în mod activ implicarea comunității în sens larg.
9. Parteneriatele dintre instituțiile de învățământ și de formare și întreprinderi, în special IMM-uri, pot contribui la stimularea unei cooperări mai strânse între lumea educației și formării și piața forței de muncă. Prin urmare, întreprinderile și organizațiile de întreprinderi ar trebui să fie încurajate să sprijine antreprenoriatul în educație și formare, de exemplu prin furnizarea unor platforme fizice sau virtuale menite să promoveze astfel de parteneriate și de activități de învățare la locul de muncă.
10. Integrarea triunghiului cunoașterii între educație, cercetare și inovare – precum cea susținută de Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) – îmbunătățește procesul de predare și de învățare, stimulând gândirea creativă și atitudinile și abordările inovatoare care adesea duc la crearea de noi întreprinderi.
11. Activitățile de educație și formare la nivel de masterat și de doctorat, cum ar fi cele desfășurate de comunitățile de cunoaștere și inovare ale EIT, contribuie, de asemenea, la promovarea dezvoltării aptitudinilor legate de inovare, a îmbunătățirii aptitudinilor și competențelor manageriale și antreprenoriale și a mobilității cercetătorilor și studenților.
12. Învățarea nonformală și cea informală, precum și activitățile de voluntariat pot aduce, de asemenea, o contribuție importantă la dezvoltarea spiritului, aptitudinilor și competențelor antreprenoriale.

INVITĂ STATELE MEMBRE, ÎN CONFORMITATE CU PRACTICA NAȚIONALĂ ȘI TINÂND SEAMA ÎN MOD CORESPUNZĂTOR DE PRINCIPIILE SUBSIDIARITĂȚII ȘI AUTONOMIEI INSTITUȚIONALE:

1. Să încurajeze dezvoltarea unei abordări coordonate privind educația în materie de antreprenoriat la nivelul întregului sistem al educației și formării, inclusiv, de exemplu, prin conectarea ministerelor educației și a altor ministere relevante, prin facilitarea implicării întreprinderilor și antreprenorilor, precum și a sectorului nonprofit, la toate nivelurile de planificare și de implementare (inclusiv parteneriate între instituțiile de învățământ și de formare și întreprinderi), precum și prin încurajarea unei evaluări și monitorizări specifice.
2. Să promoveze includerea aptitudinilor și competențelor antreprenoriale atât în programele de educație inițială a cadrelor didactice/formatorilor, cât și în dezvoltarea profesională continuă.
3. Să încurajeze sinergiile dintre educația și formarea în materie de antreprenoriat și orientarea profesională, astfel încât să sprijine dobândirea competenței-cheie referitoare la antreprenoriat și să reflecte crearea de întreprinderi ca fiind o posibilitate de carieră.
4. Să promoveze și să sprijine inițiativele de întreprinderi studențești, de exemplu încurajând crearea unor medii de învățare adecvate, furnizarea unor servicii de orientare profesională fiabile la toate nivelurile de educație și formare și, în special în domeniul învățământului superior și al învățământului profesional și tehnic (VET), disponibilitatea mentorilor și asigurarea de incubatoare de afaceri pentru antreprenorii ambițioși.
5. Să faciliteze și să stimuleze implicarea antreprenorilor în procesul de învățare, valorificând, de asemenea, experiențele din trecut ale absolvenților, de exemplu prin invitarea antreprenorilor în instituțiile de învățământ și de formare pentru a discuta experiențele lor cu elevii, studenții, cadrele didactice și formatorii sau prin furnizarea de posibilități de învățare la locul de muncă, stagii și ucenicii.
6. Să utilizeze, în măsura în care este posibil, informațiile privind monitorizarea absolvenților la evaluarea calității și eficienței educației și formării în materie de antreprenoriat.
7. Să promoveze experiențele antreprenoriale practice, cum ar fi posibilitățile de demonstrare a creativității, întreprinderile nou-înființate, simulările de activități economice sau învățarea pe bază de proiect antreprenorial, având în vedere necesitatea de a utiliza o abordare în funcție de vârstă.
8. Să ia act de activitatea desfășurată de Grupul de lucru tematic privind educația în materie de antreprenoriat.

În ceea ce privește în special învățământul superior, având în vedere principiul autonomiei instituționale:

9. Să sprijine instituțiile de învățământ superior (*higher education institutions* – HEI) în eforturile acestora de a elabora măsuri specifice de gestionare a schimbărilor la nivel instituțional și de îmbunătățire a dezvoltării organizaționale, în special în ceea ce privește promovarea unui spirit antreprenorial și inovator mai puternic.
10. Să promoveze utilizarea instrumentului online *HEInnovate* ⁽¹⁾ ca mijloc de sprijinire a HEI în elaborarea de strategii eficiente pentru dezvoltarea unor capacități antreprenoriale și inovatoare mai pronunțate, prin îmbunătățirea nivelului de sensibilizare cu privire la chestiunile și dificultățile aduse în vedere și prin furnizarea de îndrumări cu privire la modul de abordare a acestora.
11. Ținând seama de principiile formării doctorale inovatoare ⁽²⁾, care subliniază importanța fundamentală a eforturilor susținute în sensul atingerii excelenței în cercetare, să atragă atenția asupra rolului cercetătorilor debutanți ca agenți ai transferului de cunoștințe către mediul nonacademic, în special și acolo unde este cazul, prin stimularea atât a expunerii doctoranzilor la activitățile industriale și la alte sectoare relevante ale ocupării forței de muncă, cât și a dobândirii de diverse competențe transferabile, inclusiv referitoare la antreprenariat, printr-o formare corespunzătoare sau prin experiență practică.

În ceea ce privește în special școlile, VET și învățarea în rândul adulților, având în vedere principiul autonomiei instituționale:

12. Să încurajeze disponibilitatea serviciilor care oferă asistență școlilor și instituțiilor VET și de învățare în rândul adulților, precum și furnizorilor de servicii în domeniu, în vederea găsirii de parteneri din lumea afacerilor și a antreprenorilor sociali.
13. Să încurajeze eforturile instituțiilor VET de a sprijini crearea de întreprinderi studențești prin schimbul de bune practici și intensificarea legăturilor cu mediul de afaceri și cu întreprinderile sociale.
14. Să promoveze disponibilitatea programelor de ucenicie și a altor inițiative de învățare la locul de muncă ce au o dimensiune antreprenorială, precum și accesul la acestea.
15. Acolo unde este posibil, să încurajeze furnizorii de servicii de învățare în rândul adulților să integreze aptitudinile și competențele referitoare la antreprenariat în oferta de servicii existentă sau prin intermediul unor cursuri specifice.

INVITĂ STATELE MEMBRE ȘI COMISIA CA, ACȚIONÂND ÎN LIMITELE COMPETENȚELOR CARE LE REVIN:

1. Să analizeze – în strânsă colaborare cu Grupul de lucru privind competențele transversale instituit în contextul „ET 2020” – fezabilitatea și utilitatea elaborării unui cadru orientativ de referință pentru competența-cheie referitoare la antreprenariat ⁽³⁾, demonstrând diferitele elemente ale acesteia și utilizând o abordare bazată pe rezultatele învățării și pe diversele niveluri ale acesteia. Acesta ar sprijini o abordare coordonată între diferitele niveluri de educație și formare și, de asemenea, ar contribui la luarea în considerare a rezultatelor învățării nonformale și informale.
2. Să faciliteze schimbul de idei și de bune practici la nivel național și european – de exemplu prin intermediul Grupului de lucru privind competențele transversale instituit în contextul ET 2020 – cu scopul de a consolida spiritul antreprenorial în educație și formare.
3. Să examineze valoarea adăugată a elaborării, la nivel european, a unui instrument pentru cetățeni de autoevaluare a competenței referitoare la antreprenariat, inclusiv să identifice orice instrumente similare disponibile în prezent.
4. Să exploateze pe deplin potențialul oferit de *Erasmus+* pentru sprijinirea educației în materie de antreprenariat, de exemplu prin încurajarea integrării cooperării din cadrul serviciilor educaționale în alianțe ale cunoașterii pentru învățământul superior și în alianțe ale competențelor sectoriale pentru VET; să țină seama în special de rezultatele inițiativei privind experimentele în materie de politică europeană, referitor la experiențe practice în materie de antreprenariat.
5. Să promoveze educația pentru cadre didactice/formatori vizând aptitudinile și competențele antreprenoriale, de exemplu prin intermediul unor proiecte care să reunească rețele ale cadrelor didactice și formatorilor și care să încurajeze contribuții din partea antreprenorilor efectivi sau prin dezvoltarea de noi cursuri sau resurse, inclusiv prin intermediul învățării digitale și online.

⁽¹⁾ <https://heinnovate.eu/intranet/main>

⁽²⁾ Aprobate în Concluziile Consiliului din noiembrie 2011 privind modernizarea învățământului superior (JO C 372, 20.12.2011, p. 39, punctul 10).

⁽³⁾ În contextul Cadrelor de competențe-cheie, astfel cum a fost prevăzut în recomandarea din 2006 a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 394, 30.12.2006).

6. În contextul Garanției pentru tineret, să exploreze modalitățile de îndrumare a tinerilor către activități antreprenoriale prin formări relevante, îmbunătățind cooperarea dintre instituțiile de învățământ și de formare și piața forței de muncă în scopul de a identifica tineri care pot beneficia de garanție, promovând studiile în materie de antreprenariat pentru participanții la garanție și identificând potențialul întreprinderilor nou-înființate de a ocaziona parcururi profesionale.
7. Să analizeze cele mai bune modalități de utilizare a altor resurse europene, precum Fondul social european, pentru a sprijini promovarea antreprenoriatului în educație și formare.
8. Să sprijine cooperarea dintre antreprenori și instituțiile de învățământ și de formare în vederea dezvoltării unor soluții inovatoare în domeniul educației, de exemplu prin competiții și incubatoare de afaceri.
9. Să sprijine cooperarea și schimburile cu rețelele și organizațiile de la nivel regional, național și european, care pot oferi experiență și cunoștințe de specialitate în vederea dezvoltării antreprenoriatului în educație și formare și a instrumentelor și metodologiilor destinate promovării antreprenoriatului drept competență-cheie.
10. Luând în considerare lucrările desfășurate de Grupul de experți privind datele și indicatorii referitori la învățarea și la competențele în materie de antreprenariat și beneficiind de implicarea adecvată a Grupului permanent pentru indicatori și criterii de referință, să analizeze suplimentar utilitatea și posibilitatea definirii unor indicatori privind educația în acest domeniu, în vederea lărgirii bazei de date concrete și pentru a contribui la identificarea celor mai bune practici.
11. Să exploreze atât posibilitatea elaborării unor instrumente digitale și online gratuite și deschise, care să consolideze dobândirea de aptitudini și competențe antreprenoriale și inovatoare, cât și cooperarea cu comunitatea utilizatorilor de software cu sursă deschisă, în vederea promovării unor instrumente comerciale gratuite și a formării pentru utilizarea acestora.

În ceea ce privește în special învățământul superior, având în vedere principiul autonomiei instituționale:

12. Să promoveze sinergiile cu sectorul cercetării și inovării, cu scopul de a încuraja inițiativele care vizează dezvoltarea și aprofundarea aptitudinilor și competențelor antreprenoriale.
13. Să sprijine dezvoltarea, adaptarea și diseminarea în continuare a *HEInnovateca* instrument pentru HEI antreprenoriale și inovatoare, prin luarea în considerare a datelor concrete colectate prin intermediul aplicării sale în acele HEI care aleg să participe, prin utilizarea constatărilor cuprinse în evaluările OCDE naționale și prin facilitarea de schimburi periodice cu statele membre și cu părțile interesate din cadrul HEI.
14. Să invite EIT să exploreze potențialul etichetei EIT de „inovator și antreprenor certificat” aflată în prezent în curs de elaborare și să coreleze această acțiune cu agenda sa generală în domeniul educației, difuzând rezultatele la scară largă, în conformitate cu agenda EIT de comunicare externă și evitând totodată crearea de sarcini administrative suplimentare.
15. Să exploateze, acolo unde este cazul, potențialul antreprenorial al învățământului superior prin identificarea factorilor favorizanți la nivelul programei de învățământ, în afara acestuia și la nivel instituțional, prin promovarea acestora la scară mai largă între HEI și la alte niveluri de educație și prin utilizarea studiilor relevante referitoare la sprijinirea acestui potențial.
16. Să țină seama de rolul și de impactul forumului universități-întreprinderi, în special de recomandarea din cadrul pilonului „antreprenariat” al acestuia, în vederea dezvoltării unor abordări inovatoare și a promovării schimburilor referitoare la subiecte legate de antreprenariat și aflate la intersecția dintre domeniul universitar și cel al întreprinderilor.

În ceea ce privește în special școlile, VET și învățarea în rândul adulților, având în vedere principiul autonomiei instituționale:

17. Să exploreze potențialul instrumentului *Entrepreneurship360* de sprijinire a școlilor și a instituțiilor VET pentru a-și identifica punctele forte și punctele slabe în materie de antreprenariat și pentru a acționa asupra acestora.
18. Să sprijine crearea de rețele ale cadrelor didactice/formatorilor și elaborarea de proiecte în domeniul educației în materie de antreprenariat, de exemplu prin intermediul platformelor eTwinning și EPAL.
19. Să exploreze potențialul Forumului european al afacerilor pentru formarea profesională, în special prin luarea în considerare a rezultatelor și a recomandărilor sale privind antreprenoriatul, după caz.

20. În cadrul Alianței europene pentru ucenicii, să încurajeze inițiativele menite să dezvolte și să extindă aptitudinile și competențele antreprenoriale în contextul unor programe de ucenicie și al altor programe de învățare la locul de muncă.

IA ACT DE INTENȚIA COMISIEI:

1. De a îmbogăți baza de date concrete cu privire la educația în materie de antreprenoriat prin studii relevante, precum raportul tematic Eurydice planificat pentru 2015.
2. De a raporta, până în prima jumătate a anului 2016, cu privire la raza de acțiune și la impactul instrumentului *HEInnovate* și ale metodologiei sale, precum și de a face orice recomandări relevante pentru dezvoltarea sa ulterioară.

INVITĂ COMISIA:

Să asigure coordonarea internă necesară pentru ca toate domeniile educației și formării să fie implicate în acțiunile ulterioare întreprinse pe baza acestor concluzii.

ANEXĂ

Context politic

1. Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind competențele fundamentale pentru învățarea pe tot parcursul vieții ⁽¹⁾;
  2. Concluziile Consiliului din 12 mai 2009 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale („ET 2020”) ⁽²⁾;
  3. Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, din 26 noiembrie 2009 privind dezvoltarea rolului educației în cadrul unui triunghi al cunoașterii complet funcțional ⁽³⁾;
  4. Concluziile Consiliului din 16 martie 2010 privind Europa 2020 ⁽⁴⁾;
  5. Concluziile Consiliului privind modernizarea învățământului superior ⁽⁵⁾;
  6. Recomandarea Consiliului din 20 decembrie 2012 privind validarea învățării nonformale și informale ⁽⁶⁾;
  7. Concluziile Consiliului din 20 mai 2014 privind promovarea antreprenoriatului în rândul generației tinere în vederea sprijinirii incluziunii sociale a tinerilor ⁽⁷⁾;
  8. Concluziile Consiliului din 20 mai 2014 privind formarea eficace a profesorilor ⁽⁸⁾;
  9. Concluziile Consiliului European din 26-27 iunie 2014, în special anexa I: Agenda strategică pentru Uniune într-o lume în schimbare ⁽⁹⁾;
- și
1. Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind regândirea educației: investiții în competențe pentru rezultate socioeconomice mai bune ⁽¹⁰⁾, noiembrie 2012;
  2. Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind Planul de acțiune Antreprenoriat 2020 – Relansarea spiritului de întreprindere în Europa ⁽¹¹⁾, ianuarie 2013.

⁽¹⁾ JO L 394, 30.12.2006, p. 10.

⁽²⁾ JO C 119, 28.5.2009, p. 2.

⁽³⁾ JO C 302, 12.12.2009, p. 3.

⁽⁴⁾ 7586/10.

⁽⁵⁾ JO C 372, 20.12.2011, p. 36.

⁽⁶⁾ JO C 398, 22.12.2012, p. 1.

⁽⁷⁾ JO C 183, 14.6.2014, p. 18.

⁽⁸⁾ JO C 183, 14.6.2014, p. 22.

⁽⁹⁾ EUCO 79/14, p. 15.

⁽¹⁰⁾ 14871/12 + ADD 1-8.

⁽¹¹⁾ COM(2012) 795 final.